

SLOVANSKÉ PREDSTAVY A POLITICKÉ VARIÁCIE VO VZŤAHOCH SLOVÁKOV K MOSKVE (1934 – 1949)

DAGMAR ČIERNA - LANTAYOVÁ

ČIERNA-LANTAYOVÁ, Dagmar. Slavonic Ideas and Political Variations in the Relationship of the Slovaks to Moscow (1934 – 1949). *Historický časopis*, 2008, 56, 1, pp. 93-123, Bratislava.

In the period 1934-1949, not only the real international situation, but to a large extent also political illusions were reflected in the relationship of the Slovaks to Russia. The alliance between Czechoslovakia and the Soviet Union in 1935 also had the support of Slovak members of the ruling circles in Prague. The orientation to Nazi Germany determined the foreign policy of the Slovak state from March 1939. The pact between Berlin and Moscow briefly opened the possibility of diplomatic relations between Slovakia and Russia. The entry of Slovakia to the anti-Soviet war on the side of Nazi Germany changed the political priorities. The anti-fascist elements in the illegal resistance took over the initiative in relations with Moscow. From the anti-fascist uprising in Slovakia, through the political developments in the first post-war years, the Slovak communists replaced spontaneous sympathy for Slavonic Russia with organized „love for the Soviet Union“.

General history. USSR. Czechoslovak Republic. Slovak state. Political ideas. Slovak – Russian relations.

Na Slovensku, do prvých rokov dvadsiateho storočia, sa v názoroch vedúcich osobností národného kultúrneho centra, malomestského Turčianskeho Sv. Martina, zakonzervoval citovo motivovaný vzťah k Rusku a „obrodenecký“ duch všeslovanstva.¹ V tragických peripetiách ruskej revolúcie zanikla romantická ilúzia o spásanosnom poslaní „svätej Rusi“ pre slovanské národy Rakúsko-Uhorskej monarchie. Nástup bolševizmu vyvolal prehodnocovanie klasických téz martinského rusofilstva. Slovenská politická scéna v prvej ČSR priniesla hlboký vnútorný rozpor pri vnímaní Ruska ako mýtického slovanského fenoménu a zároveň totalitného komunistického štátu.

Rozpory, hrozby aj konflikty v medzinárodných vzťahoch 30. rokov obrátili politický zrak Prahy smerom na východ: náhradu starého Ruska postupne videli v pochmúrnom kolose diktátora Stalina. Vyslanec ČSR vo Francúzsku, slovenský diplomat Dr. Štefan Osuský, prednášal začiatkom decembra 1934 v Bratislave o aktuálnych problémoch zahraničného vývoja a medzi pozitívne javy posledného obdobia začlenil „účasť Ruska v európskej politike“. Priaznivá chvíľa prizvať Moskvu „nadišla až po odchode Nemcka zo Spoločnosti národov“, konštatoval Osuský, vtedy, keď ruská vláda urobila zo

---

1 IVANTYŠYNOVÁ, Tatiana. Medzi mýtom a realitou : Rusofilstvo a národný vývin Slovákov. In *Národnostná otázka v strednej Európe v rokoch 1848 – 1938*. Eds. P. Švorc, L. Harbuľová, K. Schwarz. Prešov 2005, s. 99-107. IVANTYŠYNOVÁ, Tatiana. Metamorfózy martinského rusofilstva. In *Z dejín visegrádského priestoru*. Eds. V. Gonč, R. Vlček. Brno 2006, s. 109-122.